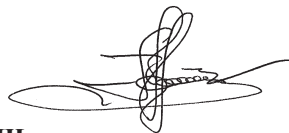

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ГОРІНОВ ПАВЛО ВАЛЕРІЙОВИЧ

УДК 34.7.075.6:347.962 (043.3)

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ
ПРОЦЕДУР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДДІВ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Київ – 2021

Дисертацією є рукопис

Робота виконана в Науково-дослідному інституті публічного права.

Науковий керівник: доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України
СОПЛКО Ірина Миколаївна,
Національний авіаційний університет,
декан юридичного факультету

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук,
Заслужений юрист України
СМОКОВИЧ Михайло Іванович,
Верховний суд, суддя,
Голова Касаційного адміністративного суду;

доктор юридичних наук, доцент
АРМАШ Надія Олексіївна,
Державне підприємство «Інформаційні судові системи»
Державної судової адміністрації,
заступник директора відокремленого структурного
підрозділу «Центр судової експертизи та експертних
досліджень»

Захист відбудеться «21» квітня 2021 року о 13:00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.062.16 у Національному авіаційному університеті за адресою: 03058, м. Київ, просп. Любомира Гузара, 1.

З дисертацією можна ознайомитись у Науково-технічній бібліотеці Національного авіаційного університету за адресою: 03058, м. Київ, просп. Любомира Гузара, 1.

Автореферат розіслано «17» березня 2021 року.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

Ю. Л. Юринець

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Гарантування незалежності суддів є однією з умов належного відправлення правосуддя, ухвалення суддею правосудного рішення у справі. Ст. 129 Конституції України визначено, що судді під час здійснення правосуддя є незалежними і керуються верховенством права. Законом України «Про судоустрій і статус суддів» у ст. 48 встановлено, що суддя у своїй діяльності щодо здійснення правосуддя є незалежним від будь-якого незаконного впливу, тиску або втручання. Суддя здійснює правосуддя на основі Конституції та законів України, керуючись при цьому принципом верховенства права. Втручання в діяльність судді щодо здійснення правосуддя забороняється і тягне за собою відповідальність, установлену законом. Конституційний Суд України визнав конституційною ч. 1 ст. 47 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», якою передбачено, що суддя у своїй діяльності є незалежним від будь-якого незаконного впливу, тиску або втручання. У мотивувальній частині відповідного рішення вказано, що правову позицію Конституційного Суду України, викладену в попередньому Рішенні цього самого суб'єкта конституційної юрисдикції від 1 грудня 2004 р. № 19-рп/2004 – «вплив на суддів у будь-який спосіб забороняється», слід розуміти як забезпечення незалежності суддів у зв'язку зі здійсненням ними правосуддя, а також як заборону будь-яких дій щодо суддів незалежно від форми прояву таких дій з боку державних органів, установ та організацій, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, фізичних та юридичних осіб, з метою перешкодити виконанню судьями професійних обов'язків або схилити їх до винесення неправосудного рішення тощо.

Виходячи з правової позиції єдиного органу конституційної юрисдикції, гарантування незалежності судів і суддів є однією з підвалин конституційного ладу.

Незалежність суддів як правова вимога встановлена міжнародними нормативно-правовими актами. Основні принципи щодо незалежності правосуддя викладено у резолюціях 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та 13 грудня 1985 року, у Рекомендації № R (94) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо незалежності, ефективності та ролі суддів, у Висновку № 1 (2001) Консультативної ради європейських суддів до уваги Комітету Міністрів Ради Європи щодо стандартів незалежності судової влади та незмінюваності суддів.

Аналіз наукових досліджень у галузі судоустрою, а також напрацювань учених з адміністративного права свідчить про те, що проблема гарантій незалежності суддів ще не була предметом окремого наукового пошуку. Певні аспекти цієї проблеми досліджувались у контексті вивчення правового статусу судів і суддів, організації діяльності судів. Зокрема, слід зазначити роботи О. О. Гаркуші, В. В. Кривенка, Р. О. Куйбіди, М. Д. Савенка.

Безпосередньо проблему незалежності судової влади та суддів, зокрема, аналізували Т. В. Галайденко, В. В. Городовенко, В. А. Кройтор. Так,

викликає зацікавленість науковий підхід Т. В. Галайденко щодо розмежування категорій «принцип незалежності суддів» та «гарантії його реалізації». Вчена зазначає, що на теоретичному рівні таке розмежування допомагає усвідомити логічний обсяг понять, а також їх підпорядкованість одне одному за схемою: Принципи – Гарантії – Процедури. Реалізація принципу незалежності суддів має забезпечуватися гарантіями, а гарантії – належними правовими процедурами.

Отже, необхідність пошуку шляхів вирішення проблеми визначення та характеристики адміністративно-правових засад реалізації гарантій незалежності суддів зумовлена не тільки недостатністю її вивчення в наукових дослідженнях, але, насамперед, державним значенням у контексті реалізації конституційних засад функціонування судової системи. При цьому доцільно враховувати значний організаційний потенціал адміністративного права, використання якого дає змогу організувати, упорядкувати у найбільш ефективний спосіб суспільні явища чи процеси.

Таким чином, актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлена як недостатнім вивченням у наукових дослідженнях з адміністративного права і процесу проблеми адміністративно-правових засад реалізації гарантій незалежності суддів, так і потребою вдосконалення чинного адміністративного процесуального законодавства.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Роботу виконано в рамках пріоритетних напрямів розвитку правової науки на 2016–2020 рр., затверджених 03.03.2016 р. загальними зборами Національної академії правових наук України. Дисертаційне дослідження виконано відповідно до плану наукових досліджень кафедри конституційного і адміністративного права Юридичного факультету Національного авіаційного університету «Система адміністративного, адміністративно-процесуального та фінансового права у контексті другої адміністративної реформи» (на 2011–2015 рр.), а також «Концепція розвитку адміністративного, адміністративно-процесуального права та фінансового права в умовах євроінтеграції» (на 2016–2020 рр.), що є складовими частинами тем: «Традиції і новації в сучасній українській державності та правовому житті» (державний реєстраційний номер 0106U004970), «Стратегія інтеграційного розвитку України: правовий та культурний вимір» (державний реєстраційний номер 0116U001842).

Тема дисертаційної роботи затверджена на засіданні вченої ради Науково-дослідного інституту публічного права 22 грудня 2015 року (протокол № 6).

Мета та завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є формулювання теоретичного підґрунтя щодо адміністративно-правового регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності суддів, формулювання шляхів його вдосконалення з урахуванням: положень національної правової доктрини щодо змісту незалежності судді, сутності та особливостей відповідних суспільних інститутів, адміністративних процедур правозастосовної діяльності; актуальної практики правозастосування у цій сфері; досвіду визначення відповідних гарантій і процедур за кордоном.

- Для досягнення зазначеної мети роботи передбачено вирішити такі *завдання*:
- надати характеристику незалежності судді в сучасному праворозумінні як основи пізнання проблеми адміністративно-правового регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності суддів;
  - розкрити сутність і здійснити систематизацію гарантій незалежності суддів з урахуванням правових позицій Європейського суду з прав людини;
  - сформулювати поняття та виділити ознаки адміністративної процедури правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів;
  - визначити принципи правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів на засадах належної адміністративної процедури;
  - визначити види адміністративних процедур правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів;
  - систематизувати суб'єктів адміністративно-правового регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності судді та надати їх характеристику;
  - охарактеризувати систему міжнародних стандартів правового регулювання гарантій незалежності суддів та адміністративних процедур правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій;
  - визначити актуальні питання впровадження міжнародних стандартів правового регулювання гарантій незалежності суддів та адміністративних процедур правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій в Україні;
  - окреслити напрями вдосконалення адміністративно-правового регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності суддів.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, які виникають під час реалізації адміністративних процедур забезпечення незалежності суддів.

Предмет дослідження – адміністративно-правове регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності суддів.

Методи дослідження. Визначальним методом проведеного дослідження є *системний* метод, який використано шляхом розгляду основних категорій дослідження як систем, встановлення співвідношення між ними. У рамках цього методу застосовано як *загальнонаукові* методи наукового пізнання, так і *спеціально-юридичні*.

За допомогою *формально-юридичного методу* в поєднанні з *логіко-семантичним* надано характеристику незалежності судді в сучасному праворозумінні як основу пізнання проблеми адміністративно-правового регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності суддів (підрозділ 1.1 розділу 1). За допомогою методу *класифікації та групування* у поєднанні з *формально-юридичним* методом розкрито сутність та здійснено систематизацію гарантій незалежності суддів з урахуванням правових позицій Європейського суду з прав людини, а також сформульовано поняття та виділено ознаки адміністративної процедури правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів (підрозділи 1.2, 1.3 розділу 1). Застосування методів *синтезу* та *логіко-семантичного* методу дозволило визначити принципи правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів

на засадах належної адміністративної процедури, а також встановити види адміністративних процедур правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів (підрозділи 2.1, 2.2 розділу 2). Актуальні питання впровадження міжнародних стандартів правового регулювання гарантій незалежності суддів та адміністративних процедур правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій в Україні (підрозділ 3.2 розділу 3) визначено за допомогою методу *системного аналізу* у поєднанні з *формально-юридичним* методом.

Дослідження ґрунтується на матеріалах теоретичного, законодавчого та емпіричного характеру. Положення актуальної доктрини адміністративного права та процесу щодо ключових категорій дослідження, а також доктрини окремих дотичних сфер юридичної науки (теорія права, конституційне право, міжнародне право) склали теоретичне підґрунтя цієї роботи. Норми вітчизняного законодавства (як актуального, так і в історичному розрізі) сформували законодавче підґрунтя роботи. Зокрема, слід вказати на норми підзаконних актів, законів (у тому числі Конституції України), а також на окремі положення міжнародного законодавства щодо здійснення правових процедур реалізації гарантій незалежності суддів. Інформація про результати діяльності суб'єктів судової влади (довіді, плани, звіти), а також юридичні матеріали публіцистичного характеру, склали емпіричне підґрунтя роботи.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що в дисертаційному дослідженні вперше в українській науці адміністративного права та адміністративного процесу доведено, що регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності суддів є адміністративно-правовим за своєю природою, а відповідні процедури – адміністративними процедурами. В результаті дослідження сформульовано концептуальні положення, які мають важливе теоретичне і практичне значення, зокрема:

уперше:

– за допомогою системного підходу обґрунтовано необхідність розглядати гарантії незалежності судді не в елементному, а в системному значенні, тобто як систему гарантій;

– здійснено систематизацію принципів правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів на засадах належної адміністративної процедури за критерієм їх характеру (загальні та спеціальні, що стосуються реалізації конкретних гарантій незалежності суддів);

– виконано систематизацію адміністративних процедур правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів та визначено види таких процедур;

удосконалено:

– положення щодо правової природи статусу судді, вказано на її адміністративно-правовий характер та визначено її особливості, зумовлені незалежністю судді як відмітною та конститутивною ознакою його правового статусу;

– підхід щодо визначення системи суб'єктів правового регулювання реалізації гарантій незалежності суддів, здійснено систематизацію суб'єктів адміністративно-правового регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності суддів за критеріями: сфери регулюючого впливу, юридичної сили актів, що ними приймаються;

– положення щодо визначення меж реалізації суб'єктами компетенції щодо регулювання процедур забезпечення незалежності суддів, які мають визначатися з урахуванням сучасних міжнародних стандартів забезпечення незалежності суддів, насамперед щодо неприпустимості втручання суб'єктів у процеси реалізації судової влади;

– підхід щодо розкриття змісту загальних і спеціальних гарантій незалежності судді, виходячи з правових позицій ЄСПЛ;

дістали подальшого розвитку:

– систематизація міжнародних стандартів формування корпусу суддів як основа вдосконалення гарантій незалежності суду та суддів; здійснено систематизацію зазначених стандартів за критерієм об'єкта їх впливу, ураховуючи актуальні напрями розвитку вітчизняної доктрини судоустрою;

– положення щодо класифікації гарантій незалежності суддів, здійснено систематизацію цих гарантій та виділено загальні (стосуються інституційної незалежності суду) і спеціальні гарантії (щодо незалежності судді);

– науковий підхід щодо визначення категорії «адміністративна процедура правозастосовної діяльності», сформульовано методологічні засади визначення цієї категорії щодо реалізації гарантій незалежності суддів з урахуванням змісту положень стосовно незалежності судової влади як її конститутивної ознаки;

– категорія «адміністративна процедура правозастосовної діяльності», визначено ознаки такої процедури щодо реалізації гарантій незалежності суддів.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані та обґрунтовані в дисертації положення, висновки і пропозиції становлять як науково-теоретичний, так і практичний інтерес:

– у науково-дослідній сфері – для подальшого наукового опрацювання проблеми сутності адміністративної процедури правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів, визначення шляхів вдосконалення адміністративно-правового регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності суддів (*Акт про впровадження результатів дисертаційного дослідження у наукову діяльність Національного авіаційного університету від 12.10.2020 р.*);

– у правотворчості – під час внесення змін і доповнень до нормативно-правових актів, а також прийняття нових законів і підзаконних актів для подальшого вдосконалення правового регулювання гарантій незалежності суддів (*Довідка про практичне впровадження в діяльність Кабінету Міністрів України від 13.10.2020 р.*);

– в освітньому процесі – під час викладання навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Адміністративне процесуальне право України»,

«Судові та правоохоронні органи України» при підготовці науково-практичних видань, підручників, навчальних посібників і методичних рекомендацій для науковців, юристів-практиків, викладачів, аспірантів і студентів вищих навчальних закладів (*Акт про впровадження результатів дисертаційного дослідження в освітню діяльність Національного авіаційного університету від 12.10.2020 р.*).

Особистий внесок здобувача. Усі наукові положення, висновки та пропозиції, що винесені на захист, ґрунтуються на власних дослідженнях. Дисертація є самостійною, завершеною науковою працею. Особистий внесок здобувача полягає у розкритті сутності та особливостей адміністративно-правового регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності суддів.

Апробація матеріалів дисертації. Основні наукові концепти і висновки обговорені та схвалені на засіданні відділів проблем публічного права, науково-правових експертиз і законопроектних робіт, публічно-правового забезпечення розвитку підприємництва, проблем захисту суб'єктів публічно-правових відносин Науково-дослідного інституту публічного права. Результати наукового дослідження були оприлюднені на 3 міжнародних науково-практичних конференціях: «Сучасна університетська правова освіта і наука» (23 лютого 2018 р., м. Київ); «Публічна служба і адміністративне судочинство: здобутки і виклики» (5–6 липня 2018 р., м. Київ); «Юриспруденція в сучасному інформаційному просторі» (1 березня 2019 р., м. Київ).

Публікації. Основні положення та висновки дисертаційної роботи відображено в 11 публікаціях, з яких: 1 розділ у колективній монографії; 5 статей в наукових фахових виданнях України, включених до міжнародних наукометричних баз; 2 статті у наукових періодичних виданнях інших держав; 3 публікації за матеріалами міжнародних науково-практичних конференцій.

Структура й обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, що охоплюють вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел (195 найменувань) та додатка. Загальний обсяг дисертації становить 229 сторінок, із них обсяг основного тексту – 192 сторінки.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** охарактеризовано актуальність теми дисертаційного дослідження, його зв'язок з науковими програмами та планами, визначено мету та сформульовано завдання, об'єкт, предмет, надано характеристику методологічних засад дослідження, висвітлено позиції наукової новизни, практичне значення отриманих результатів роботи, обсяг і структуру дисертації, а також наведено відомості щодо публікації результатів дисертації та їх апробації.

Розділ 1 «Теоретико-методологічні основи дослідження змісту адміністративно-правового регулювання правозастосовної діяльності щодо реалізації процедур забезпечення незалежності суддів» містить три підрозділи, в яких надається характеристика вихідним категоріям дослідження:

незалежність суддів, гарантії незалежності суддів, а також адміністративна процедура правозастосовної діяльності щодо їх реалізації.

У підрозділі 1.1. «Незалежність судді в сучасному праворозумінні як основа пізнання проблеми адміністративно-правового регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності суддів» надано характеристику незалежності судді в сучасному праворозумінні як основи пізнання проблеми адміністративно-правового регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності суддів з позицій: розгляду незалежності суддів в обов'язковому взаємозв'язку з незалежністю суду; незалежності суддів у інституційному аспекті, що впливає з незалежності судової влади, а функціональний аспект незалежності суддів проявляється у здійсненні ними функції правосуддя на професійній основі. Обґрунтовано, що незалежність суддів (судді) об'єктивно визначена їх (його) конституційно-правовим статусом; конституційно-правовий статус суддів (судді) містить елементи, відповідні їх (його) особливому правовому статусу як носія судової влади. Доведено необхідність виділення гарантій незалежності, пов'язаних із реалізацією конституційно-правового статусу: гарантій реалізації суддями (суддею) відповідних правових можливостей; гарантій дотримання правових вимог, що ставляться до претендентів набуття статусу судді та до суддів (судді). Виокремлення гарантій незалежності, що впливають із конституційно-правового статусу суддів (судді), уможливорює вирішення питання про процедури їх застосування, які в адміністративно-правовому вимірі становлять низку упорядкованих, послідовно здійснюваних, цілеспрямованих дій. Доведено, що суддя є носієм не тільки конституційно-правового, але й адміністративно-правового та адміністративно-процесуального статусів.

У підрозділі 1.2. «Сутність та система гарантій незалежності суддів з урахуванням правових позицій Європейського суду з прав людини» розкрито сутність та здійснено систематизацію гарантій незалежності суддів з урахуванням правових позицій Європейського суду з прав людини.

З позицій та змістовного наповнення теорією адміністративно-правового дослідження процедур правозастосовної діяльності гарантії незалежності суддів доцільно розкривати, використовуючи конструкцію адміністративної процедури як послідовного, цілеспрямованого порядку дій щодо здійснення правозастосовної діяльності стосовно реалізації відповідних гарантій. Такий підхід ґрунтується на загальноправовому значенні категорій «застосування» і «реалізація».

Систематизація гарантій незалежності суддів може бути здійснена, спираючись на підхід, який передбачає виділення матеріальних і процедурних гарантій.

Виокремлено дві групи гарантій незалежності, що мають адміністративно-правову природу: зовнішні та внутрішні. Зовнішні гарантії незалежності адміністративно-правового характеру пов'язані з функціонуванням організаційних системи і засобів забезпечення (гарантування) незалежності суддів поза межами системи судової влади. Процедурний аспект правозастосовної

діяльності щодо реалізації таких гарантій передбачає проведення подальшого наукового аналізу в напрямку виділення послідовно вчинюваних дій, спрямованих на забезпечення незалежності суддів, які мають адміністративно-правову природу. Внутрішні гарантії незалежності адміністративно-правового характеру стосуються внутрішньоорганізаційної діяльності судів та умов і засобів забезпечення незалежності суддів, у першу чергу під час здійснення ними правосуддя. При цьому процедурний аспект таких гарантій також зумовлює виділення внутрішньоорганізаційних, послідовно здійснюваних цілеспрямованих дій, які мають адміністративно-правову природу. Більшість гарантій незалежності суддів мають матеріальний характер, хоча необхідно вказати про їх взаємозв'язок із процедурними гарантіями.

У підрозділі 1.3. *«Поняття та ознаки адміністративної процедури правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів»* сформульовано поняття та виділено ознаки адміністративної процедури правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів.

Обґрунтовано, що правозастосування має розглядатись як особлива форма реалізації гарантій незалежності суддів. Визначено необхідність приєднання до позицій учених, які вважають, що метою, на досягнення якої спрямовані дії, що вчиняються в межах адміністративної процедури, є одночасно і вирішення індивідуальної адміністративної справи, і прийняття за наслідками цього вирішення відповідного юридичного акту. Адміністративним процедурам правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності судді притаманні всі визначальні ознаки адміністративних процедур, у зв'язку з цим підтримано науковий підхід В. В. Щепоткіної щодо визнання правових процедур організації судочинства адміністративними процедурами.

Розділ 2 «Зміст адміністративно-правового регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності суддів» містить три підрозділи, у яких розкрито засади адміністративно-правового регулювання реалізації процедур з урахуванням специфіки окремих процедур.

У підрозділі 2.1. *«Принципи правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів на засадах належної адміністративної процедури»* наведені принципи систематизовано на загальні та спеціальні принципи належної правової процедури. Загальні принципи мають відтворювати загальнодемократичні цінності, закріплені в міжнародних актах, та бути сформульованими з урахуванням світового досвіду застосування належної правової процедури. Узагальнюючою основою таких принципів визначено Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод. Спеціальні принципи, як похідні від загальних, формуються, спираючись на потребу вирішення основного завдання застосування певної процедури.

Серед загальних принципів належної правової процедури, що впливають із Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, виділено: забезпечення охорони права кожного на життя; ефективність юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинено особами,

які здійснювали свої офіційні повноваження; гарантування реалізації заборони дискримінації; гарантування реалізації заборони зловживання правами.

Вимога доступності правосуддя визначена основною засадою формулювання спеціальних принципів належної правової процедури судового розгляду справи в адміністративних судах. Обґрунтовано, що спеціальні принципи належної судової процедури мають спиратись на міжнародні стандарти щодо ефективного судового процесу, а також на вимоги, визначені положеннями права на справедливий суд.

У підрозділі 2.2. «*Види адміністративних процедур правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів*» обґрунтовано, що в адміністративно-процедурній формі реалізуються гарантії незалежності суддів, які стосуються: належних процедур добору і відбору на посаду судді, звільнення та припинення повноважень; процедур призначення суддів на адміністративні посади; процедури функціонування суддівського врядування і самоврядування; процедури організаційного забезпечення судів, належного матеріального та соціального забезпечення діяльності суддів.

Систему гарантій незалежності суддів у контексті наявності належної адміністративно-процедурної форми правореалізації складають дві групи гарантій: загальноправові та інституційні (галузеві). Загальноправовими гарантіями визначено: дотримання суддями меж процесуальної компетенції; відповідальність за заклики до невиконання судових рішень, за неповагу до суду чи судді; гарантії належного розгляду справи. Інші гарантії незалежності судді мають матеріально-правову природу і переважно прямо закріплені в Конституції України.

До інституційних (галузевих) гарантій незалежності суддів, правозастосування щодо яких здійснюється в адміністративно-процедурній формі, віднесено: належну процедуру добору і відбору на посаду судді, звільнення та припинення повноважень; належну процедуру призначення суддів на адміністративні посади; особливий порядок притягнення суддів до відповідальності; процедури організаційного забезпечення діяльності судів, належного матеріального та соціального забезпечення діяльності суддів; процедури функціонування суддівського врядування і самоврядування; процедури застосування заходів правового захисту судді, членів його сім'ї, майна.

За критерієм функціональної спрямованості адміністративні процедури реалізації адміністративно-правових гарантій незалежності суддів поділено на: 1) адміністративні процедури набуття статусу судді; 2) адміністративні процедури реалізації цього статусу.

З позиції ознак і структурної побудови наведених адміністративних процедур інтерес передусім становлять такі критерії їх класифікації: суб'єкт ініціативи (заявці та втручальні); характер акту, що приймається за результатами конкретної адміністративної процедури. Щодо першого критерію, істотне значення має спеціальний правовий статус суб'єкта ініціативи (приватна особа, суддя (інший працівник суду), орган суддівського самоврядування тощо).

Адміністративні процедури різних видів об'єднані одним цільовим призначенням – гарантування незалежності суддів. Разом із тим, певна відокремленість адміністративних процедур різних видів обумовлена різницею у їх змісті, а саме: спрямованістю здійснення; предметом правозастосовної діяльності; особливостями суб'єктного складу.

Підрозділ 2.3. «Суб'єкти адміністративно-правового регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності суддів» присвячено наданню теоретико-правової характеристики зазначених суб'єктів.

Обґрунтовано, що межі регулювання суб'єктами виконавчої влади реалізації процедур забезпечення незалежності суддів мають визначатися з урахуванням сучасних міжнародних стандартів забезпечення незалежності суддів. Суб'єкти судової гілки влади (Вища рада правосуддя, Вища кваліфікаційна комісія суддів України, Державна судова адміністрація України, органи суддівського самоврядування та деякі інші) виступають переважно суб'єктами регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності суду і суддів. Суб'єктом встановлення таких процедур є Верховна Рада України. Органи суддівського самоврядування виступають суб'єктами адміністративно-правового регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності суддів у таких формах: видання актів роз'яснювального характеру, ухвала спільних із судами рішень щодо власної діяльності та щодо діяльності судів.

Розділ 3 «Шляхи вдосконалення адміністративно-правового регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності суддів» присвячено окресленню актуальних шляхів розвитку правового регулювання гарантій незалежності суддів та адміністративних процедур їх реалізації.

У підрозділі 3.1. «Міжнародні стандарти правового регулювання гарантій незалежності суддів та адміністративних процедур правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій» охарактеризовано систему міжнародних стандартів правового регулювання гарантій незалежності суддів та адміністративних процедур правозастосовної діяльності щодо реалізації цих гарантій.

Міжнародні стандарти гарантій незалежності суддів та адміністративних процедур їх реалізації можуть бути систематизовані за критерієм напряму забезпечення незалежності суддів: пов'язані з проходженням суддею служби (призначення на посаду, притягнення до юридичної відповідальності, припинення повноважень, відставка); забезпечення діяльності судді (фінансування, матеріальне, соціальне, організаційне, а також забезпечення особистої безпеки судді, членів його сім'ї, майна); гарантії відправлення правосуддя (заборона втручання у процес відправлення правосуддя, відповідальність за прояв неповаги до суду, недоторканність та імунітет, незмінюваність, визначення законом порядку відправлення правосуддя). Усі відповідні гарантії знайшли своє відображення в актуальних міжнародних стандартах незалежності суддів.

Виділено види адміністративних процедур за критерієм правової природи гарантій незалежності суддів, які реалізуються через такі процедури: пов'язані

з проходженням суддею служби; процедури забезпечення діяльності судді; процедури реалізації гарантій відправлення правосуддя. Структурний та елементний аналіз міжнародних стандартів цих адміністративних процедур дає змогу стверджувати про подібність вітчизняної системи адміністративних процедур до системи, що висвітлюється у зазначених стандартах (за окремими винятками).

У підрозділі 3.2. «Актуальні питання впровадження міжнародних стандартів правового регулювання гарантій незалежності суддів та адміністративних процедур правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій в Україні» визначено актуальні питання впровадження міжнародних стандартів правового регулювання зазначених гарантій та адміністративних процедур.

Актуальні напрями впровадження зазначених стандартів можуть бути систематизовані за такими критеріями, як визначені законом етапи процедури призначення судді на посаду та інституційний критерій.

За критерієм процедур призначення судді на посаду необхідно виокремити: чіткість конституційного визначення вимог до особи, яка має намір обіймати посаду судді; деталізація окремих вимог (компетентність, добросесність) у галузевому законодавстві, зокрема в Законі України «Про судоустрій і статус суддів»; встановлення повноважень Президента України на випадок, якщо протягом строку видання указу про призначення на посаду судді (30 днів із дня отримання подання ВРП про призначення судді на посаду) підтвердяться обставини, які перешкоджають призначенню на посаду судді; запровадження процесуальної форми судового оскарження указу Президента України про призначення судді на посаду (перегляд таких справ Верховним Судом як судом першої інстанції у порядку ст. 266 КАС України).

Незалежність суду слід розглядати як інституційну основу судової влади та основу для реалізації незалежності суддів. Тому розвиток гарантій незалежності суддів зумовлює визначення актуальних шляхів удосконалення правового регулювання і щодо незалежності суду. Положення щодо незалежності суду, закріплене у ст. 6 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», має бути закріплене в Конституції України.

За інституційним критерієм необхідно виокремити такі пріоритети впровадження зазначених стандартів: об'єктивність критеріїв розподілу судових справ; розвиток критеріїв визначення розміру фінансування судової системи (визначення меж граничного розміру фінансування судової системи), розширення повноважень, зокрема ДСА України як учасника бюджетного процесу (право на пояснення стосовно розмірів фінансування судової системи на конкретний рік).

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення наукового завдання формулювання теоретичного підґрунтя щодо адміністративно-правового регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності

суддів, формулювання шляхів його вдосконалення з урахуванням: положень національної правової доктрини щодо змісту незалежності судді, сутності та особливостей відповідних суспільних інститутів, адміністративних процедур правозастосовної діяльності; актуальної практики правозастосування у цій сфері; досвіду визначення відповідних гарантій та процедур за кордоном. Низка висновків і положень стосовно вирішення зазначеної проблематики складає результати проведеного дослідження.

1. Існують доктринальні та нормативні підстави виділяти адміністративно-правову природу статусу судді у відносинах публічної служби, виходячи з відповідної природи зазначених відносин, а також з урахуванням природи незалежності судді як відмітної та конститутивної ознаки його правового статусу. Адміністративно-правовий статус судді характеризується особливостями, які притаманні державній службі, зокрема професійність діяльності; наявність особливих вимог як до кандидата на посаду судді, так і до судді; державний характер виконуваних завдань; особливі процедури рекрутингу (набору на службу), проходження служби, звільнення (припинення) служби; особливості дисциплінарної відповідальності. Наявність особливостей адміністративно-правового статусу судді впливає з окремого нормативно-правового акту – Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 02.06.2016 р. № 1402-VIII. Доцільно зауважити про наявність неоднозначної наукової позиції щодо визначення судді як публічного службовця, враховуючи особливий характер функції здійснення правосуддя.

2. Гарантії незалежності судді необхідно розглядати не в елементному, а в системному значенні – тобто як систему гарантій. Застосування системного підходу до визначення гарантій незалежності судді впливає з розуміння незалежності судді, її взаємозв'язку з незалежністю судової влади, суду. Систему гарантій незалежності судді складають загальні та спеціальні гарантії. Існування загальних гарантій впливає зі ст. 124 Конституції України, де закріплено, що правосуддя в Україні здійснюють виключно суди. Конституційно-правовою основою загальних гарантій незалежності судді є конституційна формула щодо гарантування Конституцією і законами України незалежності й недоторканності судді, заборона впливу на суддю у будь-який спосіб. До спеціальних гарантій незалежності суддів, виходячи з правових позицій ЄСПЛ, доцільно віднести матеріальні та процесуальні гарантії. Матеріальні спеціальні гарантії пов'язані з формуванням суддівського корпусу, здійсненням відповідних процедур як належних. Процесуальні гарантії незалежності стосуються існування належної правової процедури розгляду і вирішення суддею справи, ухвалення правосудного рішення.

3. Виходячи з правових позицій ЄСПЛ стосовно гарантій незалежності судді, можна визнати доцільність виокремлення загальних і спеціальних гарантій. Загальні гарантії незалежності формуються на засадах забезпечення незалежності судової влади та незалежності суду. Спеціальні гарантії стосуються безпосередньо судді як особи, яка здійснює правосуддя у конкретній справі.

Загальні гарантії визначені конституційно-правовим статусом судової влади і суду, а спеціальні гарантії пов'язані з конституційно-правовим статусом судді, його процесуальною компетенцією та процедурами кадрових призначень, пов'язаних із набуттям статусу судді та здійсненням суддею правосуддя. Тож можна передбачити, що в структурі спеціальних гарантій доцільно виділити матеріальні та процесуальні гарантії. Матеріальні пов'язані з набуттям статусу судді, а процесуальні – з гарантіями належного здійснення правосуддя.

4. Під адміністративними процедурами правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів слід розуміти встановлений нормами адміністративного права порядок діяльності уповноважених суб'єктів, спрямований на реалізацію гарантій незалежності суддів, який має публічний характер і завершується ухваленням акту індивідуальної дії щодо судді як носія судової влади. У такому значенні розкрито сутність адміністративної процедури правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів у вузькому значенні. Широке значення цієї адміністративної процедури розкривається в її визначенні як сукупності цілеспрямованих, послідовно здійснюваних уповноваженими суб'єктами дій, урегульованих нормами адміністративного права і процесу щодо реалізації гарантій незалежності суддів, які завершуються ухваленням акту індивідуальної дії стосовно судді та/або спрямовані на створення умов забезпечення незалежності суддів.

5. Ознаками адміністративної процедури правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів визначено: послідовність (необхідність унормування процедурних дій, що характеризуються як послідовно здійснювані); законність (правозастосовна діяльність суб'єктів застосування гарантій незалежності суддів як організаційна, імперативно-владна має здійснюватись тільки на підставі та в порядку, встановленому правовою нормою); нормативний характер (регламентованість у чинному законодавстві за умови відсутності або, принаймні, незначного обсягу наявних прогалин і колізій); стадійність (послідовна реалізація декількох стадій за умови, що кожен наступний етап розпочинається на основі результатів попереднього етапу); наявність правової форми завершення адміністративної процедури (переважно правовий акт індивідуального характеру).

6. Концептуальними засадами належної правової процедури щодо змісту адміністративних процедур правозастосовної діяльності та реалізації гарантій незалежності суддів виступають принципи – загальні та спеціальні.

Загальні принципи належної правової процедури виступають першоосною, висхідним началом і правовими вимогами, які стосуються усіх адміністративних процедур гарантування незалежності суддів, а тому впливають із положень Конвенції про захист прав людини і основних свобод від 04.11.1950 р. Спеціальні принципи належної правової процедури похідні від загальних принципів, а тому виокремлено такі їх групи:

– належного розгляду справи адміністративної юрисдикції;

- належної процедури провадження у справах про адміністративні правопорушення за участю судді;
- процедур притягнення суддів до відповідальності;
- процедур добору і відбору на посаду судді, звільнення та припинення повноважень;
- призначення суддів на адміністративні посади;
- процедури функціонування суддівського врядування і самоврядування;
- процедури застосування заходів правового захисту судді, членів його сім'ї, майна.

7. Адміністративні процедури правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів виділені на підставі «широкого» підходу до визначення сутності таких процедур, що передбачає не тільки виділення тих, які завершуються ухваленням індивідуального правового акту стосовно судді, але й тих, що пов'язані із забезпечувальною діяльністю. Разом з тим, застосування «вузького» підходу до визначення адміністративної процедури правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів дозволяє конкретизувати перелік адміністративних процедур, обмежуючи їх тільки тими, які завершуються ухваленням індивідуального акту стосовно судді як посадової особи. Саме тому до адміністративних процедур правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів доцільно віднести такі:

- процедура призначення, звільнення та припинення повноважень судді;
- процедура притягнення судді до відповідальності;
- процедура призначення судді на адміністративну посаду;
- процедура застосування заходів правового захисту судді, членів його сім'ї, майна.

8. Суб'єктів адміністративно-правового регулювання реалізації адміністративних процедур забезпечення незалежності суду та суддів доцільно систематизувати за критерієм сфери їх регулюючого впливу: суб'єкти встановлення відповідних адміністративних процедур (суб'єкти адміністративно-правового регулювання); суб'єкти регулювання правовідносин щодо реалізації таких процедур (Рада суддів України, Вища кваліфікаційна комісія суддів України, Державна судова адміністрація України, органи суддівського самоврядування).

За критерієм юридичної сили актів, що видаються суб'єктами адміністративно-правового регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності суддів, можна виокремити суб'єктів регулювання: що мають обов'язкову юридичну силу (органи виконавчо-розпорядчої компетенції у сфері судової влади: Вища рада правосуддя, Державна судова адміністрація України, Вища кваліфікаційна комісія суддів України); що мають переважно роз'яснювальний і рекомендаційний характер (органи суддівського самоврядування, окремі громадські організації: «Асоціація суддів України», «Асоціація правників України» тощо).

9. Міжнародні стандарти формування корпусу суддів у контексті гарантування незалежності суду та суддів доцільно систематизувати за критерієм об'єкта їх впливу. За таким критерієм можна виділити стандарти, що стосуються: добору

кадрів на посаду судді; комплектування суб'єкта призначення суддів на посади; підготовки суддів; гарантій під час проходження служби.

У межах першої групи необхідно вказати на такі стандарти: чіткість критеріїв добору кадрів на посаду судді; неприпустимість застосування таких критеріїв, як стать, колір шкіри, політичні чи релігійні переконання; єдність суб'єкта проведення добору кандидатів на посаду судді та суб'єкта призначення на цю посаду тощо.

У межах другої групи варто навести: неприпустимість вирішальної участі суб'єктів законодавчої чи виконавчої гілок влади у комплектуванні суб'єкта призначення суддів на посади; дотримання засад паритетності при обранні членів суб'єкта призначення судді на посаду.

У межах третьої групи необхідно навести: стандарт фінансування такої підготовки (виключно за кошти державного бюджету); повноту представництва судової влади у складі такого суб'єкта.

У межах четвертої групи слід вказати на неможливість переведення судді на іншу посаду (в тому числі й вищу за рівнем) без його згоди, крім чітко визначених законом випадків.

10. Наведений у юридичній літературі поділ суб'єктів формування суддівського корпусу за комплексним критерієм мети та правових наслідків діяльності на попередні (кваліфікаційні комісії) та безпосередні (суб'єкти остаточного призначення на посаду судді) необхідно визнати таким, що поступово втрачає свою актуальність як з наукової, так і з практичної точки зору, не відповідає визначенням міжнародним стандартам побудови суб'єктів призначення на посаду судді. Ефективним шляхом вирішення цієї проблеми є передання до компетенції ВРП повноважень ВККС України щодо проведення добору кандидатів для призначення на посаду судді, зокрема організації проведення щодо них спеціальної перевірки відповідно до закону та прийняття кваліфікаційного іспиту.

11. Проведене дослідження дало можливість обґрунтувати конкретні пропозиції змін до чинного законодавства про судоустрій з метою:

– закріплення реально здійснюваних функцій Ради суддів України щодо роз'яснень норм чинного законодавства з питань, віднесених до її відання, доцільним є внесення змін до ч. 8 ст. 133 Закону України «Про судоустрій і статус суддів»: доповнення її пунктом 6–1, який необхідно викласти у наступній редакції: «надає роз'яснення норм чинного законодавства з питань, віднесених до її відання»;

– конкретизації поняття істотного дисциплінарного проступку як обставини, що унеможливує призначення на посаду судді, доцільно внести зміни до Закону України «Про судоустрій і статус суддів»: доповнити частину 4 статті 69 абзацом 2, в якому конкретизувати поняття істотного дисциплінарного проступку як обставини, що унеможливує призначення на посаду судді; доповнити частину 4 статті 69 після слів «за вчинення істотного дисциплінарного проступку» словами «крім випадків, визначених абзацом другим цієї частини»;

– передання до компетенції ВРП повноважень ВККС України щодо проведення добру кандидатів для призначення на посаду судді, у тому числі організації проведення щодо них спеціальної перевірки відповідно до закону та прийняття кваліфікаційного іспиту, необхідно: виключити із Закону України «Про судоустрій і статус суддів» главу 3 розділу 5 та перенести відповідні положення до Закону «Про Вищу раду правосуддя»; внести зміни до, власне, норм цієї глави, виходячи з визначення статусу ВККС України як структурного підрозділу ВРП; внести зміни до інших положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів» з метою врахування змін у статусі ВККС України;

– законодавчого врегулювання очевидних критеріїв добросесності, для цього пропонується закріпити їх перелік у Законі України «Про судоустрій і статус суддів», доповнивши частину 6 статті 69 вказаного Закону пунктом 5, у якому визначити такі критерії;

– закріплення правових наслідків порушення Президентом України перед компетентними органами питання про проведення в установленому законом порядку перевірки фактів, які містяться у зверненнях щодо кандидата на посаду судді, доцільно доповнити частину 2 статті 80 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» реченням, яке викласти у такій редакції: «У випадку порушення Президентом України перед компетентними органами питання про проведення в установленому законом порядку перевірки фактів, визначених частиною першою цієї статті, суддя не може бути призначений на посаду до отримання Президентом України результатів такої перевірки».

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Розділи в колективних монографіях:

1. Gorinov Pavlo. Types of the law-enforcement administrative procedures' regarding the realization of judges independence' guarantees. *Jurisprudence in the modern information space* : collective monograph / Edited by I. Sopilko, D. J. S., Professor. Canada : Accent Graphics Communications & Publishing, Ottawa, 2019. P. 123–139.

Статті в наукових фахових виданнях України:

2. Горінов П. В. Поняття адміністративної процедури реалізації гарантій незалежності суддів. *Правова просвіта*. 2018. № 3. Режим доступу: <http://www.pravo.nauka.com.ua/?op=1&z=50>

3. Горінов П. В. Незалежність судді у сучасному праворозумінні. *Повітряне і космічне право*. *Юридичний вісник*. 2018. Том 3, № 48 (2018). С. 69–75.

4. Горінов П. В. Визначення гарантій незалежності судді із врахуванням правових позицій Європейського суду з прав людини. *Юридичний вісник*. 2019. № 2 (51). С. 65–69.

5. Горінов П. В. Єдність системи суб'єктів призначення на посаду судді як гарантія незалежності судової влади. *Право і суспільство*. 2019. № 6.

6. Горінов П. В. Міжнародні стандарти формування корпусу суддів як основа вдосконалення гарантій незалежності суду та суддів. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. № 6.

Статті в наукових виданнях інших держав:

7. Gorinov Pavel. The essence of the administrative and legal principles of the implementation of the juridical independence guarantees. *Európska Veda. Vedecký časopis. European Scientific Journal*. 2018. № 3. P. 71–75.

8. Горінов П. В. Система суб'єктів адміністративно-правового регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності суддів. *The scientific heritage*. 2019. № 41 (41). С. 45–49.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

9. Горінов П. В. Теоретико-правові основи гарантування незалежності суддів. *Сучасна університетська правова освіта і наука* : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, НАУ, 23 лютого 2018 р.). Том 1. Тернопіль : Вектор, 2018. С. 198–201.

10. Горінов П. В. Адміністративно-правовий статус судді як службовця публічної служби. *Публічна служба і адміністративне судочинство: здобутки і виклики*. I Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 5–6 липня 2018. С. 97–101.

11. Горінов П. В. Визначення принципів правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів на засадах належної адміністративної процедури: формування наукового підходу. *Юриспруденція в сучасному інформаційному просторі* : матеріали IX Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, Національний авіаційний університет, 1 березня 2019. Том 1. Тернопіль : Вектор, 2019. С. 168–171.

АНОТАЦІЯ

Горінов П. В. Адміністративно-правове регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності суддів. На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Національний авіаційний університет, Київ, 2021.

Дисертаційне дослідження спрямоване на формулювання теоретичного підґрунтя щодо адміністративно-правового регулювання реалізації процедур забезпечення незалежності суддів, встановлення шляхів його вдосконалення з урахуванням: положень національної правової доктрини щодо змісту незалежності судді, сутності та особливостей відповідних суспільних інститутів, адміністративних процедур правозастосовної діяльності; актуальної практики правозастосування у цій сфері; досвіду визначення відповідних гарантій та процедур за кордоном.

Розкрито сутність та здійснено систематизацію гарантій незалежності суддів з урахуванням правових позицій Європейського суду з прав людини. Сформульовано поняття та виділено ознаки адміністративної процедури правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів.

Визначено принципи правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів на засадах належної адміністративної процедури. Встановлено види адміністративних процедур правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій незалежності суддів. Суб'єктів адміністративно-правового регулювання реалізації адміністративних процедур забезпечення незалежності суду та суддів систематизовано за критерієм сфери їх регулюючого впливу.

Надано характеристику системи міжнародних стандартів правового регулювання гарантій незалежності суддів та адміністративних процедур правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій. Визначено актуальні питання впровадження міжнародних стандартів правового регулювання гарантій незалежності суддів та адміністративних процедур правозастосовної діяльності щодо реалізації гарантій в Україні.

Ключові слова: адміністративно-правове регулювання, адміністративна процедура, незалежність суду, незалежність суддів, гарантії незалежності суддів, суд, суддя, судова влада, призначення на посаду судді.

АННОТАЦИЯ

Горинов П. В. Административно-правовое регулирование реализации процедур обеспечения независимости судей. На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право, информационное право. – Национальный авиационный университет, Киев, 2021.

Диссертационное исследование направлено на формулировку теоретической основы административно-правового регулирования реализации процедур обеспечения независимости судей, поиск путей его совершенствования с учетом положений национальной правовой доктрины о содержании независимости судьи, сущности и особенностей соответствующих общественных институтов, административных процедур правоприменительной деятельности; актуальной практики правоприменения в этой сфере; опыта определения соответствующих гарантий и процедур за рубежом.

Раскрыта сущность и осуществлена систематизация гарантий независимости судей с учетом правовых позиций Европейского суда по правам человека. Сформулировано понятие и выделены признаки административной процедуры правоприменительной деятельности по реализации гарантий независимости судей.

Определены принципы правоприменительной деятельности по реализации гарантий независимости судей на основе надлежащей административной процедуры. Определены виды административных процедур

правоприменительной деятельности по реализации гарантий независимости судей. Субъекты административно-правового регулирования реализации административных процедур обеспечения независимости суда и судей систематизированы по критерию сферы их регулирующего воздействия.

Дана характеристика системы международных стандартов правового регулирования гарантий независимости судей и административных процедур правоприменительной деятельности по реализации гарантий. Определены актуальные вопросы внедрения международных стандартов правового регулирования гарантий независимости судей и административных процедур правоприменительной деятельности по реализации гарантий в Украине.

Ключевые слова: административно-правовое регулирование, административная процедура, независимость суда, независимость судей, гарантии независимости судей, суд, судья, судебная власть, назначение на должность судьи.

ABSTRACT

Gorinov P. V. Administrative and legal regulation of the implementation of procedures for ensuring the independence of judges. On the rights of the manuscript.

Thesis for a Candidate Degree in Law, specialty 12.00.07 – «Administrative Law and Process; Finance Law; Information Law». – National Aviation University, Kyiv, 2021.

The dissertation research is aimed to formulating the theoretical basis for the administrative and legal regulation of the implementation of procedures for ensuring the independence of judges, formulating ways to improve it taking into account: the provisions of national legal doctrine regarding the content of the independence of judges, the nature and features of relevant public institutions, administrative procedures of law enforcement; the current law enforcement practices in this area; the experience of defining appropriate safeguards and procedures abroad.

The essence and systematization of guarantees for the independence of judges have been disclosed, taking into account the legal positions of the European Court of Human Rights. The concept and the features of the administrative procedure of law enforcement activity concerning realization of guarantees of independence of judges are formulated.

The principles of law enforcement activity on the implementation of guarantees of independence of judges on the basis of due administrative procedure are defined. Types of administrative procedures of law enforcement activity concerning realization of guarantees of independence of judges are determined. The subjects of administrative and legal regulation of the implementation of administrative procedures for ensuring the independence of the court and judges are organized according to the criterion of the sphere of their regulatory influence.

The system of international standards of legal regulation of judges' independence guarantees and administrative procedures of law enforcement activity concerning

the implementation of guarantees are described. Topical issues of implementation of international standards of legal regulation of judges' independence guarantees and administrative procedures of law enforcement activity concerning implementation of guarantees in Ukraine are identified.

Key words: administrative and legal regulation, administrative procedure, court independence, independence of judges, judges independence guarantees, court, judge, judicial power, appointment to the post of judge.

Підписано до друку 10.03.2021.
Формат 60x84/16. Ум-друк. арк. 0,9.
Наклад 100 прим. Зам. № 2103-20.

Видано і віддруковано в ПП «Фенікс»
(Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1044 від 17.09.02).
Україна, м. Одеса, 65009, вул. Зоопаркова, 25.
Тел. +38 050 7775901 +38 048 7959160
e-mail: fenix-izd@ukr.net
www.feniksbooks.com

